

НА БЕРЕГАХ СУЛИ І ПСЛА

ЧАСТИНА ТРЕТЯ

РОМЕНЩИНА І СУМИ

РОЗДІЛ ПЕРШИЙ РОМНИ

Ромни - місто обласного підпорядкування в Сумській області, один із провідних промислових центрів Сумщини. Широко відома в Україні та за її межами продукція роменських підприємств, зокрема: гардинно-тюлеве полотно, облицювальна цегла, нафтогазоустаткування, поліграфічне обладнання, молочні та борошняні вироби, одяг, взуття. Поблизу Ромен, на горі Золотусі, 1937 року вперше в УРСР видобули нафту.

На берегах Сули, що омиває місто Ромни і протікає Роменським районом, я працював десять складних, напружених, продуктивних років на посаді першого секретаря міському партії. Десять років. На берегах Сули відпочивав. В її чистій, кришталевій воді купався.

Роменщина залишила багато спогадів, вселяла надію і посіяла розчарування. Це був період, коли люди стали вірити брехні більше, аніж правді. Настала перебудова, а потім розбудова...

Річка Сула. Вид на місто Ромни.

Сула - річка в межах Сумської області (Сумський, Білопільський, Недригайлівський, Роменський райони) та Полтавської області (Лохвицький, Лубенський, Хорольський, Оржицький, Семенівський, Глобинський райони). Ліва притока Дніпра (басейн Чорного моря). Довжина річки 363 км, площа басейну 19 600 км². Основне живлення - снігове. Використовується для водопостачання; багата на рибу; в нижній течії (від Лубен) судноплавна. Є водосховища і чимало ставків.

Сула бере початок на південно-західних схилах Середньоруської височини, далі протікає Придніпровською низиною. Тече спершу на захід, згодом поступово повертає на південний захід і південь. На проміжку від гирла Лохвиці до міста Червонозаводське річка тече на схід, після чого різко повертає на південний захід; у пригирловій частині тече на південь. Впадає до Дніпра (у Кременчуцьке водосховище) на захід від села Дем'янівки. Основні притоки праві - Терн, Хусь, Бишкінь, Хмелівка, Ромен, Олава, Бугайчиха, Лохвиця, Сулиця, Удай, Сліпорід, Оржиця, Булатець ліві - Багачка, Артополот, Бобрик, Солониця, Бодаква. Великі населені пункти над Сулою : Недригайлів, Ромни, Червонозаводське, Лубни.

РОЗДІЛ ДРУГИЙ

СУМИ

*Є місто слави і звитяг,
козацьке місто України,
над куполами гордо лине,
як світле небо, його стяг.*

Микола Гриценко

На берегах тихоплинного Псла, що протікає через місто Суми, минули роки праці на посаді начальника Сумського обласного управління соціального захисту населення, в деяких приватних структурах. Роки, що підвели підсумки і дають оцінку зробленому за прожитий життєвий відрізок часу.

Тут, уже немолодим, мене обрали кошовим отаманом Сумської паланки Міжнародної Громадської Організації «Козацтво Запо-

розьке». Отримав значиму для мене нагороду обласної Ради «За високі досягнення» за минуле.

На берегах Псла, зимовими вечорами, пригадуючи прожите, написав ці рядки. Річка Псел, давня українська назва Псло, уперше згадана в літописі Нестора-літописця «Повість временних літ». Довжина річки 717 км (в Україні - 692 км), площа басейну 22 800 км².

Річка Псел.

Витоки Псла розташовані в Росії, в межах Прохоровського району Білгородської області. Річка перетинає російсько-український кордон на північний захід від села Запсілля. Тече спершу переважно на захід, у межах Сумської області й до міста Гадяча - здебільшого на південний захід, далі - на південь і (частково) південний захід. Впадає до Дніпра між містами Кременчуком та Комсомольськом. На Пслі споруджено невеликі ГЕС, є шлюзи-регулятори в селищі Велика Багачка та селі Сухорабівка.

У пониззі Псел судноплавний. Воду використовують для водопостачання та зрошування. На берегах річки є місця відпочинку.

Основні притоки, праві: Суджа, Олешня, Сумка, Ворожба, Грунь, Вівнянка, Багачка, Балаклійка, Хорол, Омельник (Сухий Омельник), Сухий Кагамлик. Ліві: Удава, Рибиця, Сироватка, Легань, Вільшанка, Будилка, Веприк, Бобрик, Лютеняка, Грунь-Ташань, Говтва, Рудька.

Населені пункти на Пслі : міста Суми, Гадяч, селища Низи, Шишаки, Велика Багачка, села - Сари, Рашівка, Велика Обухівка, Савинці, Великі Сорочинці, Куйбишеве, Баранівка, Великий Перевіз, Балаклія, Бірки, Білоцерківка, Остап'є, Сухорабівка, Говтва, Приліпка, Манжелія, Михайлівка, Токарі, Бишкінь, Омельник, Запсілля, Потоки.

Цікаві факти: у верхній течії Псла на його берегах трапляються виходи крейди. Крейдяні відслонення добре видно, зокрема, біля села Миропілля.

У долині річки розташовані такі природоохоронні території: Банний Яр, Журавлиний заказник, Шелехівське озеро, Нижньопсільський заказник.

Я з дитинства закоханий у береги річок. У моєму робочому кабінеті, в квартирі на стіні висять одинадцять невеликих картин, намальованих мною в різних місцях на берегах шести річок. Напевно, не випадково. Багато скло води. Немало зроблено. А вода пам'ятає все.

Великий Омар Хайям писав:

*Я сердцем изнемог. Скорей вина сюда:
Проворно, будто ртуть, из рук бегут года.
Встань! «Счастье наяву» нам снится, как всегда,
А «пламя юности», пойми, мой друг, - вода.*

Для мене найкращий відпочинок на березі річки. Вода - це першопроходець, за яким завжди слухняно сліднують поселенці, отримуючи користь від її найменших змін.

Як говорить латинське прислів'я: істина у вині, здоров'я у воді. Напевно, любов до води, до річок, окрім того, що дитинство моє пройшло над річкою, пов'язана ще й з тим, що моя професія агронома завжди відчувала потребу води. Потребу своєчасну, в потрібній кількості. А це траплялося дуже рідко.